

Framtidens avløpsrensing

Orientering til tilbydere

Framtidens avløpsrensing		Revisjon: 01
		Dato: 21.10.2026
		Utarbeidet av: Hanne Rolsdorph
		Godkjent av: Veronika Wæraas
		Side: 2 av 6

1 FORMÅL MED NOTATET

Notatet gir tilbydere en kort innføring i prosjektet «Framtidens avløpsrensing»: bakgrunnen for prosjektet, arbeidet som er gjennomført og status per oktober 2026. Notatet er bakgrunnsinformasjon. Oppdragets innhold og krav fremgår av konkurransegrunnlaget.

2 BAKGRUNN

2.1 Om GIVAS IKS

GIVAS IKS er et interkommunalt selskap eid av Kongsvinger, Grue, Eidskog, Nord-Odal og Sør-Odal kommuner. Selskapet eier og drifter de offentlige vann- og avløpsanleggene i eierkommunene, betjener om lag 45 000 innbyggere og har om lag 60 ansatte. Investeringer finansieres gjennom vann- og avløpsgebyrer etter selvkostprinsippet.

2.2 Om prosjektet

Prosjektet omfatter avløpsrensingen i Kongsvinger, Sør-Odal, Nord-Odal og Grue, med til sammen seks renseanlegg. Eidskog er ikke omfattet. Anleggene er i hovedsak fra 1970- og 1980-tallet og har betydelig rehabiliteringsbehov.

Statsforvalteren har varslet skjerpede krav til sekundærrensing for anleggene i Kongsvinger, Skarnes, Sand og Kirkenær, og krav om nitrogenfjerning ved Kongsvinger renseanlegg som følge av miljøtilstanden i Oslofjorden. GIVAS har søkt om utsatt frist for kravet om sekundærrensing for å kunne gjøre en helhetlig vurdering av avløpsløsningen i regionen. Nytt avløpsdirektiv kan i tillegg gi krav om sekundærrensing ved Mo, nitrogenfjerning ved Skarnes, og kvartærrensing og energinøytralitet ved anlegg over 10 000 PE. Grunder renseanlegg har ingen nye krav, men økt påslipp fra industri kan utløse krav. Det vurderes uansett ut fra kost/nytte om anlegget skal overføres til et annet anlegg.

Framtidens avløpsrensing		Revisjon: 01
		Dato: 21.10.2026
		Utarbeidet av: Hanne Rolsdorph
		Godkjent av: Veronika Wæraas
		Side: 3 av 6

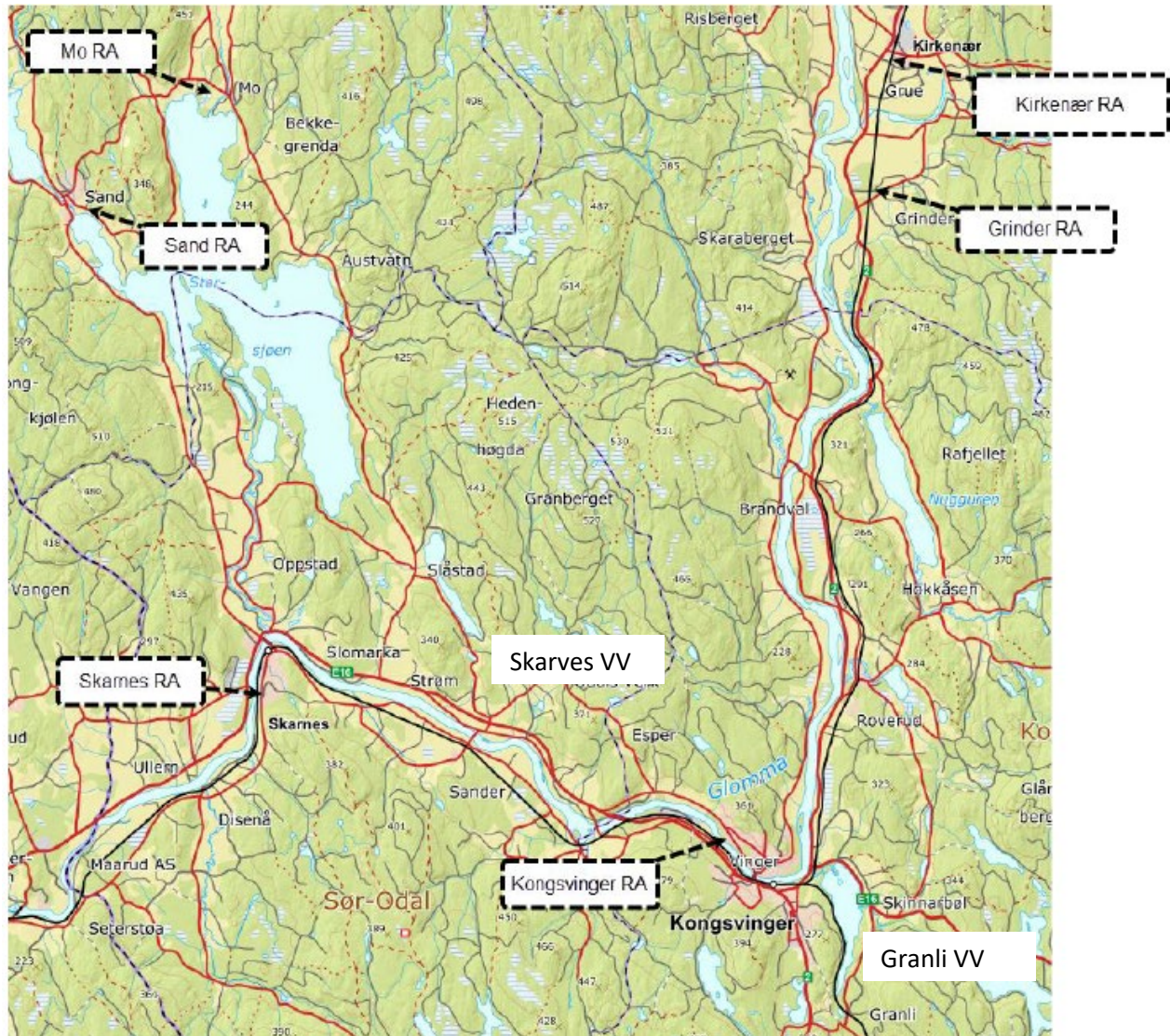
Renseanlegg	Type / byggeår	Maks belastning (PE ¹)	Gjeldende og varslede krav
Kongsvinger RA	Mekanisk-kjemisk, 1974	33 400	Sekundærrensing, nitrogenfjerning. Mulig kvartærrensing
Skarnes RA	Mekanisk-kjemisk, 1976	6 400	Sekundærrensing. Mulig nitrogenfjerning og kvartærrensing
Sand RA	Mekanisk-biologisk-kjemisk, 1982	2 200	Sekundærrensing. Biologisk trinn når ikke kravene
Mo RA	Mekanisk-biologisk-kjemisk, 1982	600	Mulig sekundærrensing (nytt avløpsdirektiv) ved økt belastning. Økning i tilknytning pågående.
Kirkenær RA	Mekanisk-kjemisk, 1970-tallet	5 400	Sekundærrensing
Grinder RA	Biologisk-kjemisk, 2002/2012	300	Ingen nye krav. Økt industripåslipp kan utløse krav.
Sum		48 200	

På vannsiden har Sør-Odal krav om reell reservevannforsyning og oppgradering av damanlegg. Dette er relevant for prosjektet gjennom mulig fellesføring av ny vannledning og overføringsledning for avløp mellom Skarnes og Kongsvinger.

¹ PE (personekvivalenter) er et mål på den samlede belastningen et avløpsanlegg mottar, uttrykt som antall personer. Begrepet omfatter både faktiske personer og bidrag fra næringsvirksomhet, omregnet til en samlet biologisk belastning. Maks belastning er beregnet fra BOF5-belastning, 98-persentil, med 1 PE = 60 g BOF5/d. Avrundet til nærmeste 100 PE. 2024-tall.

Framtidens avløpsrensing		Revisjon: 01
		Dato: 21.10.2026
		Utarbeidet av: Hanne Rolsdorph
		Godkjent av: Veronika Wæraas
		Side: 4 av 6

Figuren under viser plassering av anleggene.

Framtidens avløpsrensing		Revisjon: 01
		Dato: 21.10.2026
		Utarbeidet av: Hanne Rolsdorph
		Godkjent av: Veronika Wæraas
		Side: 5 av 6

3 GJENNOMFØRT ARBEID

3.1 Utredninger

Norconsult har i perioden 2024–2025 gjennomført mulighetsstudie, skisseprosjekt og alternativsvurdering for fem alternativer. Sweco AS har gjennomført en uavhengig vurdering av utredningene (foreløpig rapport, september 2026).

Dato	Tittel	Selskap
2024.02.21	Notat – Kongsvinger RA – Dimensjoneringspremisser	Norconsult
2024.06.12	Skisseprosjekt nitrogenrensing – Kongsvinger renseanlegg	Norconsult
2025.03.30	Notat – Mulighetsstudie renseanlegg Kongsvingerregionen – Dimensjoneringsgrunnlag	Norconsult
2025.04.11	Rapport – Mulighetsstudie avløpsløsning Kongsvingerregionen	Norconsult
2025.10.09	Alternativsvurdering – årskostnader, gjennomførbarhet og miljømessig påvirkning	Norconsult
2025.11.10	Nytt felles renseanlegg – Kongsvingerregionen – Geotekniske grunnundersøkelser – Datarapport	Norconsult
2026.09	Uavhengig vurdering av utredningene – foreløpig rapport	Sweco

3.2 Alternativer og kostnader

Et eventuelt fellesanlegg er foreslått på Hernesmoen i Sør-Odal. Tabellen viser spennet mellom de to rapportenes kostnadsanslag.

Alternativ	Investering (MNOK)	Årskostnad (MNOK/år)
0 – Oppgradering av alle seks anlegg	1 200	90–95
1 – Fellesanlegg Kongsvinger og Skarnes	1 300–1 500	85–110
2 – Fellesanlegg alle unntatt Grue	1 350–1 550	85–110
3 – Fellesanlegg alle unntatt Nord-Odal	1 300–1 500	85–110
4 – Fellesanlegg for alle seks anlegg	1 450–1 600	80–105

Spenn mellom Norconsult og Sweco. P50, avrundede tall. Årskostnad omfatter kapital- og driftskostnader. Norconsults kapitalkostnader er korrigert med +20 MNOK/år.

Rapportene gir ulikt utslag i hvilket alternativ som er mest lønnsomt, i hovedsak som følge av ulike forutsetninger for kapitalkostnader, driftskostnader og reinvesteringer. Mellomløsningene (alternativ 1–3) anbefales ikke. Alternativ 0 og 4 vurderes fortsatt, og det pågår tekniske og andre avklaringer, se kapittel 4.

Framtidens avløpsrensing		Revisjon: 01
		Dato: 21.10.2026
		Utarbeidet av: Hanne Rolsdorph
		Godkjent av: Veronika Wæraas
		Side: 6 av 6

4 PÅGÅENDE AVKLARINGER OG VIDERE ARBEID

4.1 Tomt og regulering

For et fellesanlegg pågår regulering av tomten på Hernesmoen, der plassering utenfor myr utredes. For oppgradering av eksisterende anlegg må det avklares om tomten i Kongsvinger kan brukes videre. Tomten er trang, flomutsatt og ligger tett på bebyggelse. I tillegg må det avklares om det er mulig å gjennomføre en full rehabilitering samtidig som anlegget skal driftes, og eventuelt hva provisorisk drift vil gi av merkostnader.

4.2 Ledningsnett og tillatelser

Mulig fellesføring med ny vannledning Skarnes–Kongsvinger og gjenbruk av eksisterende ledningsnett må avklares. Grunneiertyllatelser og tillatelser til tiltak i vassdrag er tidkrevende og kan påvirke kostnader og gjennomførbarhet.

4.3 Dimensjonering og industri

Dimensjoneringsgrunnlaget forutsetter en maksimal belastning på 80 000 PE, hvorav ca. 24 000 PE ny industri i Kongsvinger. Framtidig industripåslipp er usikkert og må avklares, sammen med et måleprogram for å styrke dimensjoneringsgrunnlaget.

4.4 Økonomi og politiske premisser

Alternativ 0 og 4 må vurderes i et langsiktig livsløpsperspektiv, inkludert drift, reinvesteringer og gebyrvirkning. Valget skal også bygge på politiske premisser fra eierkommunene, blant annet om fellesanlegg, vekst, miljøeffekter og ambisjonsnivå for ressursutnyttelse.

4.5 Gjennomføringsmodell

GIVAS legger til grunn samspillsentreprise som gjennomføringsmodell, i tråd med erfaringer fra blant andre FREVAR KF, Tønsberg Renseanlegg IKS og MOVAR IKS. Usikkerheten om alternativvalg må håndteres i anskaffelsesstrategien, for eksempel ved at begge alternativer tas med inn i samspillsfasen.

GIVAS har søkt Miljødirektoratet om tilskudd til anskaffelse av byggherreorganisasjon og forberedelse av samspillsentreprise.

4.6 Framdrift

Foreløpig framdriftsplan legger opp til utlysning av samspillsentreprise i 2027, samspill fase 1 i 2027–2028 og utførelse i perioden 2029–2033. Endelig investeringsbeslutning fattes etter samspill fase 1.